

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรพยาบาลในตำแหน่งต่างๆ คือ หัวหน้าพยาบาล พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทาง พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย และ/หรือพยาบาลผู้ตรวจการ ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยศึกษาจากบุคลากรพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัด กองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาเปรียบเทียบกัน โดยมีประเภทของโรงพยาบาล และประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรพยาบาลเป็นตัวแปรอิสระ ความคิดเห็นของบุคลากรพยาบาลเป็นตัวแปรตาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1. ประชากร คือ บุคลากรพยาบาลที่ทำงานในตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทาง และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย และ/หรือผู้ตรวจการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-30 ปี รวมทั้งหมด 612 คน

2. การสุ่มตัวอย่างประชากรมีวิธีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ก. สัดแบ่งโรงพยาบาลออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป

ข. โรงพยาบาลศูนย์มีจำนวน 15 โรงพยาบาล ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยทั้งหมด สำหรับโรงพยาบาลทั่วไปกระทรวงสาธารณสุขจัดแบ่งออกเป็นเขตรวมทั้งหมด 9 เขต มีโรงพยาบาลจำนวน 70 โรงพยาบาล ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมา 50 เปอร์เซ็นต์ของแต่ละเขต รวมโรงพยาบาลทั่วไปที่นำมาใช้ในการวิจัย 36 โรงพยาบาล (ดูภาคผนวก ค)

ค. ใช้ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรจากขนาดของประชากร ของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) ได้จำนวนตัวอย่างประชากรของโรงพยาบาลศูนย์ 218 คน และตัวอย่างประชากรของโรงพยาบาลทั่วไป 197 คน รวมทั้งสิ้น 415 คน (ดูภาคผนวก ง)

ง. ใช้รายชื่อบุคลากรแยกตามตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทาง และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย หรือผู้ตรวจการ สุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับตำแหน่งของบุคลากร (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (ประคอง ภรรณสูต 2515 : 137)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนให้ค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 4 ระดับ ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากตำรา บทความ และเอกสารต่างๆ เพื่อรวบรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย แล้วกำหนดไว้เป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะที่นักวิชาการและผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นเช่นนั้น แบบสอบถามมีคำถามครอบคลุมคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านการพยาบาล ด้านการบริหารงาน และด้านบุคลิกภาพ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลจำนวน 11 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ในจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ท่านนี้ แบ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการพยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป 5 ท่าน และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริการพยาบาลซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารในระดับสูงของฝ่ายการพยาบาล 6 ท่าน (ดูภาคผนวก จ)

แบบสอบถามแต่ละข้อคำถามจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคำถามที่ดี เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นตรงกัน 9 ท่านขึ้นไป พบว่าทุกข้อคำถามไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิตัดค้านเลย แต่มีบางข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้แก้ไขถ้อยคำที่ซ้ำซ้อน และแนะนำการเรียงลำดับข้อคำถามในบางหมวดเสียใหม่ ได้ข้อคำถามในแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 40 ข้อ โดยแยกเป็นคำถามในด้านคุณลักษณะด้านการพยาบาล 11 ข้อ ด้านการบริหารงาน 14 ข้อ และด้านบุคลิกภาพ 15 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปลองใช้กับพยาบาลจำนวน 20 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่านคำสั่งในแบบสอบถาม พบว่าทุกคนเข้าใจคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี จึงได้นำแบบสอบถามนี้ไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ถึงหัวหน้าพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาลที่ตัวอย่างประชากรทำงานอยู่ โดยแนบจดหมายแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามแก่บุคลากรพยาบาลตามรายชื่อที่ระบุไว้ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ได้ส่งจดหมายติดตามทวงข้อมูลรวม 2 ครั้ง โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่ไม่ให้คำตอบคืนมา ระยะเวลาดำเนินการเก็บข้อมูล 2 เดือน ตั้งแต่ 15 กันยายน 2527 ถึง 15 พฤศจิกายน 2527 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.39 คิดเฉลี่ยเฉพาะแบบสอบถามที่ได้รับการกรอกข้อความอย่างสมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์ได้ 383 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.29

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประเภทโรงพยาบาลที่ทำงานอยู่ ประสิทธิภาพในการทำงาน วุฒิการศึกษา การได้รับการอบรมทางด้านบริหารงาน โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย คำนวณโดย

ก. หาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเป็นรายด้าน และรายข้อ จำแนกตามประเภทโรงพยาบาล และตามประสิทธิภาพการทำงานของตัวอย่างประชากร มีเกณฑ์ในการพิจารณาแปลความค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50	-	4.00	หมายถึง	คุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.50	-	3.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่จำเป็นมาก
ค่าเฉลี่ย	1.50	-	2.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่จำเป็นน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00	-	1.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่ไม่จำเป็น

ข. ทดสอบภาวะแห่งความแปรปรวนของตัวอย่างประชากร (Variance) โดยค่าเอฟ (F - test)

ค. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) โดยการหาค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร 2525 : 80)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ประกอบ กรณีสุด 2525 : 81)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. การทดสอบภาวะแห่งความแปรปรวนของตัวอย่างประชากร

(ประกอบ กรณีสุด 2515 : 89)

$$F = \frac{\sigma_1^2}{\sigma_2^2} \quad (\sigma_1^2 > \sigma_2^2) \quad df = N_1 - 1, N_2 - 1$$

F = ค่าทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

σ_1^2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสองของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

σ_2^2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสองของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

N_1 = จำนวนตัวอย่างประชากร กลุ่มที่ 1

N_2 = จำนวนตัวอย่างประชากร กลุ่มที่ 2

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Ferguson 1981 : 178)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}}$$

$$\text{เมื่อ } \sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2} = \sqrt{\left[\frac{(N_1 - 1) \cdot S_1^2 + (N_2 - 1) S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right]}$$

$$df = N_1 + N_2 - 2$$

t = ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม

\bar{X}_1 = คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{X}_2 = คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสองของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสองของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1 = จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1

N_2 = จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวอย่างประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย